

MATURITNÁ OTÁZKA Č. 9

- a) Ludwig Feuerbach
- b) úloha štátu, štát a spoločnosť
- c) dedenie

a) Ludwig Feuerbach

- **antropologický materializmus, gnozeologický realizmus, nemecká klasická filozofia - mladohegelovec**

- ako jediný je materialista, lebo ostatní sú objektívni alebo subjektívni idealisti:

FITCHE - subjektívny idealista

SCHELLING - objektívny idealista

HEGEL - objektívny idealista

- do centra pozornosti kladie človeka, jeho zmyslové danosti a prírodu. Keďže renesancia spája človeka a prírodu, vytvára obraz jednoty, tak ho považujú za neskorého predstaviteľa renesancie. Za základ považuje hmotu, uznáva existenciu vonkajšieho sveta objektívne nezávisle na našom vedomí a je stúpencom gnozeologického realizmu, pretože uznáva poznateľnosť sveta, pričom v poznaní absolutizuje zmyslové poznávanie, hlása opierať sa o prírodu, jej poznanie. Jeho nedostatkom je, že nesprávne chápe historicko-spoločenskú prax, lebo ju vníma len ako pozorovanie prírody, zbieranie zmyslových údajov, nechápe ju ako účelné pretváranie prírody človekom, že my praxou meníme, budujeme svet, a zároveň sa učíme a overujeme poznatky. Pravda nie je prax, je to výrobná činnosť ľudí. Neoveruje sa praxou, ale pravda je to, čo je dané a s čím súhlasia všetci - **pragmatické stanovisko**. Jeho nedostatkom ďalej je, že odmieta Hegelov **svetový rozum** – absolútnu ideu a celý idealizmus hegelovského typu Feuerbach pokladá za špekulatívnu teológiu. Kritizoval Hegla jednostranne a zavrhol aj dialektickú metódu (hegelovské chápanie dialektiky).

- navrhuje vypracovať novú filozofiu, hovorí jej filozofia budúcnosti v diele „**Základy filozofie budúcnosti**“, ktorej znakmi má byť pravdivosť, určitosť, jednoduchosť, jednoznačnosť. Navrhuje ju preto, lebo v tomto období mali už dosť nemeckej klasickej filozofie, lebo to boli ťažké, abstraktné, špekulatívne, odtrhnuté od praxe a obťažné systémy filozofie. Hlásal spoluprácu filozofie s prírodnými vedami, mala sa rozísť s teológiou a špekuláciou

- v diele „**Podstata kresťanstva**“ rozoberá Boha, ktorý nie je nič iné, než predstava projektovaná ľudskou myslou, myšlienka psychologickéj projekcie je Boh – človek stvoril Boha podľa svojho obrazu, kladie ho mimo seba a vytvára si k nemu vzťah človek-Boh, ktorý treba nahradiť vzťahom človek-človek – **humanizmus**. Snažil sa odhaliť príčiny vzniku náboženstva, ktoré vzniklo preto, lebo človek sa cíti bezmocný v cudzom svete a tým pádom vzniklo zo strachu – Boh je iba útechou – do jeho predstavy premietajú vedomie, rozum, vôľu a lásku (→ všetko čo, čím sa líšia od zvierat):

- 1.) rozum = nekonečné poznanie, vševediaci Boh
- 2.) vôľa = nekonečná absolútna morálka Boha
- 3.) láska = Boh je nekonečná láska

- snažil sa o:

- 1.) vzájomnú lásku medzi ľuďmi namiesto lásky k Bohu = humanizmus
- 2.) viera v Boha má byť nahradená vierou v seba
- 3.) starosť o posmrtný život nahradiť starosťou o tento život

b) úloha štátu, štát a spoločnosť

Spoločnosť je sociokultúrny systém, živý, samoregulujúci sa organizmus, historicky vzniknutý, vnútorné diferencovaný celok skladajúci sa z jednotlivých prvkov (ľudia, inštitúcie, orgány, politické strany, ideológie, ...), ktoré plnia svoju funkciu a úlohu tak, aby sa udržala harmónia a stabilita spoločnosti. Nie je totožná so štátom, ktorý vzniká v rámci nej, vznikla cca 3,5 milióna rokov dozadu.

Štát (*lat. status = stav*) vznikol na základe spoločenskej zmluvy, je to forma mocenskej a politickej organizácie ľudskej spoločnosti = právna organizácia zvrchovanej politickej moci spoločnosti na určitom území. Je to ekonomický, politický a sociálny útvar a na ňom žijúce obyvateľstvo. Rímsky politik Cicero sa zaoberal štátom a vymedzil pojem republika (*lat. res publica = vec verejná*) a *status naturalis* = prirodzený stav (v tejto dobe sa žilo bez zákonov, preto to **HOBBS** nazval „*vojnu všetkých proti všetkým*“ alebo „*človek človeku vlkom*“ – keďže silnejší víťazili, ľudia sa dohodli, že vytvoria štát a prejdú do *statusu civilis* = občiansky stav.

Predpokladu vzniku štátu:

- 1.) rod – pokrvné príbuzenstvo ľudí na čele so starešinou
- 2.) kmeň

- 3.) kmeňový zväz na čele s kmeňovým náčelníkom, vzniká tu majetková nerovnosť, ktorá sa vyvinula do sociálnej nerovnosti, vzniká susedská občina rozrastaním kmeňov, kde nespájalo ľudí pokrvné príbuzenstvo, ale susedské vzťahy – vznikali triedy a potom aj štát

Funkcie štátu:

- 1.) vnútorné:
- **organizačno-hospodárska** – riadi hospodárstvo
  - **kultúrno-výchovná** – možnosť vzdelania
  - **ochrana právneho poriadku** – ochrana práv občanov
- 2.) vonkajšie:
- **obranná**
  - **integračná**
  - **reprezentatívna**

Znaky štátu:

- 1.) štátna moc = druh verejnej politickej moci a prostriedok, ktorým určitá skupina ľudí alebo politická trieda presadzuje svoju vôľu proti vôli ostatných politických strán. Delí sa na:
- **zákonodarnú = legislatívnu**
  - **výkonnú = exekutívnu**
  - **súdnou = jurisdikcia**
- 2.) suverenita = zvrchovanosť = slobodné rozhodovanie štátu vo vnútroštátnych a zahraničných otázkach. Môže byť:
- **vnútorná** – slobodné rozhodovanie štátnych orgánov a ich nezávislosť od politických strán
  - **vonkajšia** – nezávislosť štátu od iných štátov, vstupom do EÚ sa obmedzila
- 3.) územie štátu = teritoriálny princíp = ohraničenie územia a vymedzenie hraníc, je to 1. predpoklad vykonávania štátnej moci. Územie možno získať:
- **akcesiou** = nadobudnutie územia prirodzeným prírastkom alebo rozšírenie plochy pozemkov (odvodňovanie pobrežia, ...)
  - **cesiou** = dohoda medzi štátmi o odstúpení územia
  - **anexiou** = násilné vojenské agresívne obsadenie časti územia alebo aj celého štátu
  - **okupáciou** = násilné obsadenie územia ozbrojenou silou, na ktorom nik nevládne alebo je oslabená politická moc, keď sú rozpory vo vláde
- 4.) štátne občianstvo = príslušnosť občana k štátu, trvalý právny zväzok medzi fyzickou osobou a štátom – štátno-občiansky vzťah, z ktorého vyplývajú práva (žiť, nebyť mučený, ...) a povinnosti (dodržiavať zákony, odvádzať dane, ...). Udeľuje ho minister vnútra a nadobúdame ho dručením listiny o udelení. Nikto nám ho nemôže vziať, môžeme ho ale stratiť, ak o to požiadame, ale musíme dokázať, že máme štátne občianstvo iného štátu. Môžeme ho nadobudnúť:
- **narodením na území štátu** ak 1 z rodičov je štátnym občanom
  - **narodením na príslušnom štátnom území**
  - **naturalizáciou** = uzavretie manželstva s cudzincom
  - **udelením na základe žiadosti**
- 5.) štátne symboly – hymna, znak, vlajka, ...

c) dedenie

Dedenie je všeobecný prechod práv a povinností po zomrelej osobe na iný subjekt okrem prípadov, o ktorých zákon ustanovuje inak.

Dedičstvo je prechod majetku – majetkových práv a povinností po zomrelej osobe na jeho dediča, a to buď zo zvetu alebo zo zákona.

Subjekty dedenia:

- 1.) poručiteľ
2.) dedič
3.) štát

Spôsoby nadobudnutia dedičstva:

- 1.) zo zákona
- 2.) zo závetu
- 3.) kombinovane

Dedenie zo zákona:

- 1.) 1.skupina = deti (prípadne ich potomkovia) + manžel – rovnakým dielom
- 2.) 2.skupina = manžel (najmenej polovicu), poručiťovi rodičia, tí, ktorí žili s poručiťom po dobu jedného roka v spoločnej domácnosti, ktorú sa o ňu starali alebo boli odkázaní výživou na poručiťa – rovnakým dielom
- 3.) 3.skupina = súrodenci (poprípade ich deti), ktorí žili s poručiťom v spoločnej domácnosti po dobu jedného roka
- 4.) 4.skupina = poručiťovi prarodičia (poprípade ich deti) – rovnakým dielom

Potomok môže byť vydedený, ak:

- 1.) v rozpore s dobrými mravmi neposkytoval poručiťovi potrebnú pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch
- 2.) o poručiťa trvalo neprejavoval opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať
- 3.) bol odsúdený pre úmyselný trestný čin na trest odňatia slobody v trvaní najmenej 1 roka
- 4.) trvalo vedie neusporiadaný život

Potomok nededí, ak:

- 1.) sa dopustil úmyselného trestného činu proti poručiťovi, jeho manželovi, deťom alebo rodičom
- 2.) sa dopustil zavrhnutia hodného konania proti prejavu poručiťovej poslednej vôle (môže dediť, ak mu to poručiť odpustí)

Druhy závetu:

- 1.) napísaný vlastnou rukou
- 2.) napísaný v inej forme za účasti svedkov
- 3.) napísaný vo forme notárskej zápisnice

Náležitosti závetu:

- 1.) pisomná forma
- 2.) dátum podpísania + podpis
- 3.) dvaja svedkovia + ich podpisy

Odmietnutie dedičstva:

- 1.) ústnym vyhlásením na súde
- 2.) pisomným vyhlásením zaslaným na súd – musí byť bez výhrad a podmienok urobené do jedného mesiaca a je neodvolateľné